

Ettevõtluslaenude riiklike tagatiste ja kapitalilaenu programm

1. Programmi nimetus

Ettevõtluslaenude riiklike tagatiste ja kapitalilaenu programm (edaspidi *programm*)

2. Rakenduskava, prioriteetse suuna ja meetme nimetus

„Riiklike struktuurvahendite kasutamise strateegia 2007-2013” ja sellest tuleneva “Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava” prioriteetse suuna “Ettevõtete uuendus- ja kasvuvõime” meetme „Ettevõtluslaenude riiklike tagatiste ja kapitalilaenu programm”.

3. Eesmärgid ja mõju

3.1 Üldeesmärk

Programmi üldeesmärk on ettevõtjate uuendus- ja kasvuvõime suurendamine.

3.2 Alaeesmärgid

Programmi alaeesmärgiks on laenukapitali kättesaadavuse parandamise abil toetada ettevõtjaid arenguks vajalike tegevuste finantseerimisel ja investeringute tegemisel.

3.3 Mõju

Programmi raames toetatavad tegevused koosmõjus teiste ettevõtja uuendus- ja kasvuvõime suurendamisele suunatud toetatavate tegevustega aitavad kaasa Eesti ettevõtjate konkurentsivõime kasvule, suurendades nende loodavat lisandväärtust ja käibe kasvu, sh ekspordikäibe kasvu. Nimetatud mõjueesmärkide saavutamisele aitavad lisaks programmi tegevustele kaasa ettevõtjate tehnoloogiainvesteringute toetamine tagastamatu abi vormis, ettevõtjate juhtide ja töötajate teadmiste ja oskuste arendamine, ettevõtjate ühistegevuse soodustamine, arendustöötajate ettevõtjatesse värbamise toetamine jt tegevused.

4. Kohaldamisala ja sihtgrupp

4.1 Vähese tähtsusega abi

4.1.1 Kui toetus on vähese tähtsusega abi Komisjoni määruse (EÜ) nr 1998/2006, milles käsitletakse EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 379, 28.12.2006, lk 5-10), mõistes, järgitakse nimetatud määruses sätestatud abi andmise tingimusi.

4.1.2 Kui toetus on vähese tähtsusega abi, ei tohi taotlejale jooksva majandusaasta ja kahe eelneva majandusaasta jooksul antud vähese tähtsusega abi ületada koos

programmi raames taotletava toetusega 200 000 eurot, maanteetranspordi valdkonnas tegutseva ettevõtja puhul 100 000 eurot.

4.2 Ühisturuga kokkusobiv piiratud summas antav abi

4.2.1 Kui toetus on ühisturuga kokkusobiv piiratud summas antav abi Euroopa Komisjoni 17.12.2008 teatise "Ajutine ühenduse riigiabi meetmete raamistik praeguses finants- ja majanduskriisis rahastamisele juurdepääsu toetamiseks" (ELT C 16, 22.01.2009, lk 1-9) mõistes, järgitakse nimetatud teatises sätestatud abi andmise tingimusi.

4.2.2 Tulenevalt Euroopa Komisjoni 17.12.2008 teatisest "Ajutine ühenduse riigiabi meetmete raamistik praeguses finants- ja majanduskriisis rahastamisele juurdepääsu toetamiseks" (ELT C 16, 22.01.2009, lk 1-9) punktist 4.2.2 ei tohi ettevõtjale ühisturuga kokkusobiv piiratud summas antava abi ja ettevõtjale antud vähese tähtsusega abi piirmäär ajavahemikul 01.01.2008-31.12.2010 ületada kokku 500 000 eurot.

4.2.3 Ühisturuga kokkusobiv piiratud summas antav abi raames tohib toetust anda ainult väike ja keskmise suurusega ettevõtjale, kes ei olnud 1. juuli 2008. aasta seisuga raskustes Euroopa Komisjoni määruse (EÜ) nr 800/2008 EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse ühisturuga kokkusobivaks (ELT L 214, 6.08.2008, lk 3–47) artikli 1 lõike 7 mõistes. Suurettevõtja puhul tohib anda toetust ettevõtjale, kes ei olnud 1. Juuli 2008. aasta seisuga raskustes Euroopa Komisjoni teatise „Ühenduse suunised raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta“ (ELT C 244, 01.10.2004) punkti 2.1 mõistes.

4.2.4 Ühisturuga kokkusobivat piiratud summas antavat abi ei tohi kumuleerida vähese tähtsusega abiga samade abikõlbliku kulude osas. Programmi elluviijal on kohustus küsida kasusaajatelt andmeid neile antud ühisturuga kokkusobiva piiratud summas antava abi kohta, sealhulgas andmeid selle kohta, millises meetmes abi anti, andmeid abi andja, abi andmise aja ja abi suuruse kohta.

4.2.5 Kui alates 01.01.2011 meetme raames antav toetus on siseturuga kokkusobiv piiratud summas antav abi Euroopa Komisjoni 01.12.2010 teatise „Euroopa Liidu riigiabi meetmete ajutine raamistik praeguses finants- ja majanduskriisis rahastamisele juurdepääsu toetamiseks“ (ELT C 6, 11.01.2011, lk 5-15) mõistes, järgitakse nimetatud teatises sätestatud abi andmise tingimusi.

4.2.6 Tulenevalt Euroopa Komisjoni 01.12.2010 teatisest „Euroopa Liidu riigiabi meetmete raamistik praeguses finants- ja majanduskriisis rahastamisele juurdepääsu toetamiseks“ (ELT C 6, 11.01.2011, lk 5-15) punkti 2.2 alapunktist h) ei tohi ettevõtjale siseturuga kokkusobiva piiratud summas antava abi, Euroopa Komisjoni 17.12.2008 teatisega „Ajutine ühenduse riigiabi meetmete raamistik praeguses finants- ja majanduskriisis rahastamisele juurdepääsu toetamiseks" (ELT C 16, 22.01.2009, lk 1-9) kooskõlas antud abi ja ettevõtjale antud vähese tähtsusega abi kogusumma ajavahemikul 01.01.2008 -31.12.2011 ületada kokku 500 000 eurot.

4.2.7 Tulenevalt Euroopa Komisjoni 01.12.2010 teatise "Euroopa Liidu riigiabi meetmete ajutine raamistik praeguses finants- ja majanduskriisis rahastamisele juurdepääsu toetamiseks" (ELT C 6, 11.01.2010, lk 5-15) punkti 2.2 alapunktist a)

võib meetme raames siseturuga kokkusobivat piiratud summas abi anda kuni 31.12.2010 esitatud taotluste alusel. Toetust antakse kuni 31.12.2011.

4.2.8 Ühisturuga kokkusobiva piiratud summas antava abi andmise tingimusi rakendatakse alates Euroopa Komisjonilt sellekohase riigiabiloole saamisest.

4.3 Kui toetus on väikese ja keskmise suurusega ettevõtjatele antav riigiabi Komisjoni määruse (EÜ) nr 800/2008 mõistes, kohaldatakse nimetatud määruses sätestatud.

Krediidi ja Ekspordi Garanteerimise Sihtasutus KredExi (edaspidi *SA KredEx*) poolt väikese ja keskmise suurusega ettevõtjatele antava riigiabi kohta on Eesti esitanud Euroopa Komisjoni teatise X104/2009 „Tingimused väikese ja keskmise suurusega ettevõtete investeerimislaenude käendamiseks (garantii vormis antava riigiabi abikava)“.

4.4 Kui toetus on vähese tähtsusega abi või ühisturuga kokkusobiv piiratud summas antav abi, peab ettevõtja toetuse taotlemisel esitama vähese tähtsusega abi teatise vastavalt rahandusministri 22. aprilli 2004. a määruse nr 80 «Vähese tähtsusega abi teatise esitamise kord ja vorm» lisas toodud vormile.

4.5 Taotluse rahuldamise otsuses sätestab laenuandja asjaolu, et toetus on vähese tähtsusega abi Euroopa Komisjoni määruse nr 1998/2006, ühisturuga kokkusobiv piiratud summas antav abi teatise "Ajutine ühenduse riigiabi meetmete raamistik praeguses finants- ja majanduskriisis rahastamisele juurdepääsu toetamiseks" või väikese ja keskmise suurusega ettevõtjatele antav riigiabi üldise grupierandi määruse mõistes.

4.6 Programm on suunatud ettevõtjatele.

4.7 Laenukäendust ja kapitalilaenu ei saa taotleda:

4.7.1 kalanduse ja metsamajanduse tegevusvaldkonna ettevõtted (EMTAK 2008 jagu A,

alajagu 02 ning jagu C, alajagu 102; EMTAK 2008 jagu A, alajagu 03);

4.7.2 Euroopa Ühenduse asutamislepingu lisas 1 loetletu põllumajandustoodete esmase tootmisega tegelevad ettevõtted;

4.7.3 relva- tubaka- ja söetööstuse ettevõtted;

4.7.4 maanteekaubavedudel kasutatavate transpordivahendite ja seadmete soetamiseks;

4.7.5 jae- ja hulgikaubanduse ettevõtted käibevahendite finantseerimiseks;

4.7.6 kinnisvara arendamise projektidele müügi ja väljarentimise eesmärgil. Kui kinnisvara arendamine toimub oma, sh tütar- ja sidusettevõtete kinnisvaraarendusega mitteseotud tegevuse tarbeks, on lubatud osa pindadest välja rentida. Sel juhul ei tohi rendi laekumised, välja arvatud tütar- ja sidusettevõtelt, ületada 30% laenusaja aastakäibest;

4.7.7 ekspordiga seotud tegevusele, mis on otseselt seotud eksporditavate koguste, jaotusvõrgu loomise ja toimimise või muude eksportimisest tulenevate jooksvate kuludega;

4.7.8 raskustes olev ettevõtja üldise grupierandi määruse (EÜ 800/2008) mõistes ja vähese tähtsusega abi Komisjoni määruse (EÜ) 1998/2006 mõistes;

4.7.9 mittetulundusühingud ja avaliku sektori organisatsioonid;

4.7.10 kui abi on väikese ja keskmise suurusega ettevõtjatele antav riigiabi Komisjoni määruse (EÜ) nr 800/2008 EÜ artikkel 15 mõistes, ei või abi anda terasesektori ning sünteeskiusektori ettevõtjatele.

4.8 Juhul kui programmi raames ei anta riigiabi ega vähese tähtsusega abi, ei pea kohaldama punktis 4.7.7 sätestatud.

5. Toetatavad tegevused

Programmi raames toetatakse järgmisi tegevusi:

- 1) riikliku tagatise andmine pangalaenu, pangagarantii ja liisingu väljastamiseks;
- 2) kapitalilaenu andmine.

6. Programmi lühikirjeldus

Kiiresti arenevatel ettevõtjatel, kes on jõudnud ettevõtte arengutsükli nn teise faasi, tuleb oma edasiseks hüppeliseks kasvuks panustada rohkem uurimis- ja arendustegevusse, tootarendusse või investeerida senise tegevuse laiendamisse, siseneda uutele turgudele või turusegmentidesse. See nõuab suuri kulutusi, finantseerimine on aga üldjuhul raskendatud, kuna seni oluliselt väiksemate mahtudega tegutsenud ettevõtjal puudub pangalt laenu saamiseks piisav tagatisvara või omafinantseering.

Kapitalilaen on mõeldud juba mõnda aega tegutsenud, edukatele ja kiiresti arenevatele ettevõtjatele, mis vajavad oma tegevuse laiendamiseks täiendavat kapitali, kuid ei vasta vajaliku suurusega pangalaenu saamise kriteeriumitele.

Laenu kasutusotstarve võib seisneda ettevõtjate ühendamises, ülevõtmises, ettevõtjas osaluse omandamises juhatuse liikmete poolt, uute toodete väljaarendamises ja teistes analoogsetes tegevustes. Kapitalilaenu on võimalik taotleda ka juhtudel, kus tegutsev ettevõtja asutab konkreetse äriplaani teostamiseks uue ettevõtja.

Väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjatel võib pangalaenu taotledes nappida tagatist või olla pangapoolse usalduse võitmiseks liialt lühikene tegutsemisajalugu. Sellisel juhul on võimalik laenu saamiseks kasutada laenukäendust.

Tagades pangale kuni 75% ettevõtja laenust, liisingtehingust või pangagarantiist, võimaldab käendus oluliselt suurendada ettevõtja rahastamisevõimalusi ja panna aluse kiiremale kasvule. Laenukäendusest on abi eelkõige ettevõtjatel, mille tagatisvara väärtust on raske hinnata või mis pole piisav pangalaenu väljastamiseks. Samuti alles tegevust alustanud või lühikese krediidi ajaloo ettevõtjatel. Käendusest on tugi ka ettevõtjatele, mis laiendavad tegevust uutele suure riskiastmega tegevusaladele.

Laenu ja käenduste täpsemad tingimused kehtestatakse SA KredExi poolt lähtuvalt käesolevast programmist ning kehtivatest õigusaktidest.

7. Seos rakenduskavaga ja rakenduskavas toodud tegevussuundade ja meetmetega ning valdkondlike arengukavadega

7.1 Seos rakenduskavaga ja rakenduskavas toodud tegevussuunaga

Programmis reguleeritud tegevuste elluviimine täidab Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava prioriteetse suuna "Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime" meetme "Ettevõtete investeeringute toetamine ja kapitalile ligipääsu parandamine" eesmärgi. Investeeringute tegemist ja finantskapitalile ligipääsu suurendatakse läbi ettevõtjate laenuvõimaluste parandamise.

7.2 Seos valdkondlike arengukavadega

Valdkondliku strateegia "Eesti ettevõtluspoliitika 2007-2013" tegevusvaldkondadest täidavad programmi tegevused otseselt ettevõtjate investeeringute toetamise eesmärgi. Tegevused teostatakse strateegia "Eesti ettevõtluspoliitika 2007-2013 rakendusplaani 2007-2010" investeeringute toetamise valdkonna meetme 2.1. "Väike- ja keskmise suurusega ettevõtete ligipääsu parandamine kapitalile" raames.

7.3 Samas prioriteetses suunas olevad teised rakendusskeemid ja antud programmi seos nendega

Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime prioriteetse suuna üldeesmärgi toetavad lisaks programmis reguleeritud tegevustele teised investeeringute toetamisele ja kapitalile ligipääsu parandamisele suunatud meetmete tegevused. Uue toetusmeetmena toetatakse ettevõtjaid uute tehnoloogiate kasutuselevõttu, millega saavutatakse tegevusprotsesside tõhustamine ja loodava lisandväärtuse suurendamine ettevõtetes.

Eesti ettevõtete uuendus- ja kasvuvõime tagamine eeldab terviklikku komplekti hästi sihitud toetusmeetmeid. Lisaks investeeringute toetamisele ja kapitalile ligipääsu parandamisele suunatud meetmete tegevustele toetavad antud eesmärgi mitmed ettevõtete tehnoloogilise ja arendusalase võimekuse, ekspordialase võimekuse, koostöövõimekuse (nii ettevõtjate kui ka teadus- ja arendusasutustega) tõstmisele suunatud meetmed.

8. Abikõlblikud kulud

Programmi vahenditest on abikõlblikud:

1. ettevõtluse arendamiseks mõeldud kapitalilaenu;
2. pangalaenu, pangagarantii ning liisingu tagamiseks antud käendused;
3. käendustega võetud lepinguliste kohustuste täitmise kulu;
4. kapitalilaenu väljastamisega tekkinud kahju.

9. Programmi eelarve

9.1 Programmi rahastamine toimub Euroopa Liidu struktuuritoetusest. Rahastamisel kasutatakse ka Eesti riigi rahastamisallikaid, eelkõige struktuuritoetusele lisanduva täiendava riigieelarvelise rahastamise näol.

9.2 Programmi eelarve rahastamisallikate lõikes , (EUR)

	Euroopa Ühenduse osalus (a)	Avaliku sektori osalus (RE kaasfin.) (b)	KOKKU (c)=(a)+(b)
1 Programm kokku	17 832 628	152 671	17 985 299

9.3 Eesti riigipoolne avaliku sektori osaluse eelarve on indikatiivne. Programmi eelarve aastate lõikes on sätestatud iga-aastases riigieelarve seaduses, mille kohta sõlmitakse rakendusametuse ja rakendusüksuse vaheline riigieelarvelise eraldise leping.

9.4 Programmi rakendamisel investeringutest teenitavad intressitulud ja tagastatud laenusummad suunatakse tagasi programmi fondi.

10. Indikaatorid

Programm täidab “Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava” prioriteetse suuna “Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime” eesmärgi “Eesti ettevõtetel on ligipääs tootlikkusele suunatud investeringuteks vajalikule kapitalile” ning aitab kaasa nimetatud alasuunas fikseeritud tulemusindikaatorite sihttasemetele saavutamisele.

Programmiperioodi alaeesmärgi saavutamist mõõdetakse järgmiste väljundindikaatorite abil:

1. kapitalilaenu abil investeringuid teinud ettevõtjate arv – sihttase: 16 ettevõtjat;
2. ettevõtjatele väljastatud kapitalilaenu maht – sihttase: keskmiselt 415 426 eurot ettevõtja kohta;
3. laenu-, pangagarantii- ja liisingukäendusi kasutanud ettevõtjate arv – sihttase: 200 ettevõtjat;
4. ettevõtjatele käenduste abil väljastatud laenumaht sh pangagarantiid ja liisingukäendused – sihttase: 38 347 000 eurot.

Programmi alaeesmärgi saavutamist mõõdetakse järgmiste tulemusindikaatorite abil:

1. lisandväärtus töötaja kohta toetatud ettevõtjates;
2. kaasatud erasektori investeringud uutesse masinatesse ja seadmetesse;
3. ekspordikäibe kasv toetatud ettevõtjates.

11. Rakendusametuse, rakendusüksuse ja programmi elluviija

11.1 Programmi rakendusametuseks on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium.

11.2 Programmi rakendusüksuse ülesandeid täidab SA KredEx.

11.3 Ettevõtluslaenu riiklike tagatiste ja kapitalilaenu programmiga seotud tegevusi viib ellu SA KredEx (edaspidi *programmi elluviija*).

11.4. SA KredEx on asutatud Vabariigi Valitsuse 29.06.2000.a korraldusega nr 555-k, eesmärgiga parandada väike- ja keskmise suurusega ettevõtete rahastamisvõimalusi, maandada ekspordiga seotud krediidiriske ning seeläbi aidata kaasa Eesti ettevõtjate konkurentsivõime tõstmisele.

11.5. SA KredEx on käesoleva programmi elluvijaks, kuna tema tegevused kattuvad programmi eesmärkidega. SA KredEx on pikaajalise tegevuskogemusega ning usaldusväärne koostööpartner paljudele finantsasutustele ja ettevõtjatele. SA KredExi tegevuse aluseks on 14.07.2000.a kinnitatud põhikiri. Oma tegevuses juhindub SA KredEx ettevõtluse toetamise ja laenude riikliku tagamise seadusest ja selle alusel antud õigusaktides sätestatust.

11.6 Programmi elluvijja ja rakendusüksuse ülesannete täitmine on SA KredExis lahutatud struktuuriüksuste tasandil. Programmi elluviimine toimub vastavalt SA KredExi sisekorras sätestatule.

12. Programmi elluvijja õigused ja kohustused

12.1 Programmi elluvijja on kohustatud programmi korrektselt ellu viima ning kasutama saadud toetust sihtotstarbeliselt. Kõik toetusest hüvitatavad kulud peavad aitama kaasa programmi eesmärkide saavutamisele, olema programmi tegevustega otseselt seotud ja abikõlblikud.

12.2 Programmi elluvijja kohustused on sätestatud programmi elluvijjaga sõlmitavas halduslepingus.

12.3 Programmi elluvijja lähtub oma tegevuses ettevõtluse toetamise ja laenude riikliku tagamise seadusest, perioodi 2007-2013 struktuuritoetuse seaduse (edaspidi *STS*) ja nende alusel antud õigusaktides sätestatud põhimõtetest.

13. Toetuse väljamaksete tegemise tingimused ja kord

13.1 Toetuse väljamaksed tehakse programmi elluvijjale vastavalt STS § 23 lõike 4 alusel kehtestatud toetuse väljamaksmise korrale.

13.2 Väljamakse teostamise aluseks on käesolev programm. Väljamaksetaotluse (edaspidi *VMT*) ja selle aluseks olevad dokumendid esitab programmi elluvijja rakendusüksusele. Nõuded VMT-
le ja selle aluseks olevatele dokumentidele on sätestatud SA KredEx sisekordades.

13.3 VMT ja aruannete kontrollimine ja menetlemine toimub rakendusüksuses vastavalt rakendusüksuse sisekorrale.

14. Toetuse kasutamise seotud aruannete esitamise tähtajad ja kord

14.1 Programmi aruandeperioodiks on poolaasta. Programmi elluvijja esitab rakendusasutusele info indikaatorite sihtmäärade saavutamise kohta ja hinnangu tulemuste saavutamise kohta lisas 1 toodud vormil 15. augustiks ja 1. märtsiks.

14.2 Programmi rakendamise seotud lõpparuanne esitatakse rakendusasutusele 3 kuu jooksul programmi lõppedes. Programmi lõpparuande vorm kooskõlastatakse rakendusüksuse ja rakendusasutusega.

15. Abikõlblikkuse perioodi algus ja lõpp

15.1 Programmi abikõlblikkuse periood algab 31. jaanuar 2008.

15.2 Programmi raames tehtavad tegevused on abikõlblikud kuni 2015. aasta 31. detsembrini.

16. Programmi tegevuste lõpetamise ja programmi muutmise tingimused ning kord

16.1 Programmi tegevused loetakse lõppenuks kui välja antud laenumaht ja käenduste abil väljastatud laenumaht saab võrdseks punktis 10 sätestatud vastavate sihttasemetega. Programmi raames välja antud kapitalilaenudest elluvijale tekkinud kahju hüvitamine ja käendustega võetud lepinguliste kohustuste täitmine toimub programmile eraldatud vahendite arvelt ka pärast programmi lõppu kuni laenu väljastamisega või käendustega võetud lepinguliste kohustuste lõppemiseni.

16.2 Programmi tegevuste lõppedes lepitakse Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ja SA KredExi vahel kokku ettevõtete (sama sihtgrupp, kellele laienes Programm) toetamise jätkamine läbi finantsinstrumendi Programmi vahenditega vähemalt 2015 a lõpuni. Ettevõtete toetamise täpsemad tingimused kehtestatakse SA KredExi poolt lähtuvalt õigusaktidest, riiklikest ettevõtluse toetamisele suunatud arengukavadest ja Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi ning SA KredExi vahel kokkulepitust.

16.3. Rakendusasutusel on õigus muuta programmi tingimusi ja korda programmi elluvijaga taotluse alusel või enda algatusel vastavalt vajadusele. Programmi muutmiseks vormistatakse ministri käskkirja muudatus ning tehakse vajadusel vastav muudatus programmi elluvijaga sõlmitud halduslepingus.

Ettevõtuluslaenude riiklike tagatiste ja kapitalilaenu programmiperioodi indikaatorite kohta aruandmise ja tegevusele hinnangu andmise vorm

		Period		
		I poolaasta	II poolaasta	aasta kokku
Väljundindikaatorid				
1. kapitalilaenu abil investeringuid teinud ettevõtjate arv	Sihttase: 16 ettevõtjat			
2. ettevõtjatele väljastatud kapitalilaen	Sihttase: keskmiselt 415 426 eurot ettevõtja kohta			
3. laenu-, pangagarantii- ja liisingukäendusi kasutanud ettevõtjate arv	Sihttase: 200 ettevõtjat			
4. ettevõtjatele käenduste abil väljastatud laenumaht sh pangagarantiid ja liisingukäendused	Sihttase: 38 347 000 eurot			
Tulemusindikaatorid				
1. lisandväärtus töötaja kohta toetatud ettevõtjates				
2. kaasatud erasektori investeringud uutesse masinatesse ja seadmetesse				
3. ekspordikäibe kasv toetatud ettevõtjates				

Tekstiline hinnang programmi tegevuse tulemuslikkusele: